

IRÁNYELVEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2017/1564 IRÁNYELVE

(2017. szeptember 13.)

a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő egyes műveknek és más teljesítményeknek a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló egyes megengedett felhasználási módjairól, valamint az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK irányelv módosításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 114. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) A szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó uniós jogi aktusok jogbiztonságot teremtenek, magas fokú védelmet biztosítanak a jogosultak számára, és harmonizált jogi keretrendszert alkotnak. E keretrendszer hozzájárul a belső piac megfelelő működéséhez és ösztönzi az innovációt, az alkotást, a beruházást és az új tartalmak létrehozását, többek között a digitális környezetben. Célja továbbá, hogy a művek és más teljesítmények védelme által, valamint a közérdeket szolgáló kivételek és korlátozások lehetővé tétele révén előmozdítsa az ismeretekhez és a kultúrához való hozzáférést. A jogosultak és a felhasználók jogai és érdekei közötti méltányos egyensúlyt meg kell őrizni.
- (2) A 96/9/EK ⁽³⁾, a 2001/29/EK ⁽⁴⁾, a 2006/115/EK ⁽⁵⁾ és a 2009/24/EK ⁽⁶⁾ európai parlamenti és tanácsi irányelvek harmonizálják a jogosultakat megillető jogokat a szerzői és szomszédos jogok területén. A szóban forgó irányelvek a 2012/28/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ⁽⁷⁾ együtt tartalmazzák az említett jogok tekintetében megállapított kivételek és korlátozások kimerítő felsorolását, amelyek egyes szakpolitikai célok elérése érdekében bizonyos feltételek mellett lehetővé teszik a tartalmaknak a jogosultak engedélye nélkül történő felhasználását.
- (3) A vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek továbbra is számos akadályba ütköznek a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő könyvekhez és egyéb nyomtatott anyagokhoz való hozzáférés tekintetében. Tekintettel a vakoknak, látáskárosultaknak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyeknek az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: a Charta) és a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményben (a továbbiakban: UNCRPD) elismert jogaira, intézkedéseket kell tenni annak érdekében, hogy a könyvek és egyéb nyomtatott anyagok hozzáférhető formátumokban elérhetőbbé váljanak, és a forgalmuk javuljon a belső piacon.

⁽¹⁾ HL C 125., 2017.4.21., 27. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2017. július 6-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2017. július 17-i határozata.

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 96/9/EK irányelve (1996. március 11.) az adatbázisok jogi védelméről (HL L 77., 1996.3.27. 20. o.).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/29/EK irányelve (2001. május 22.) az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról (HL L 167., 2001.6.22., 10. o.).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2006/115/EK irányelve (2006. december 12.) a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról (HL L 376., 2006.12.27., 28. o.).

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/24/EK irányelve (2009. április 23.) a számítógépi programok jogi védelméről (HL L 111., 2009.5.5., 16. o.).

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/28/EU irányelve (2012. október 25.) az árva művek egyes megengedett felhasználási módjairól (HL L 299., 2012.10.27., 5. o.).

- (4) A vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrákési szerződést (a továbbiakban: a marrákési szerződés) az Unió nevében 2014. április 30-án írták alá ⁽¹⁾. A szerződés célja egyes művek és más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhető formátumokban történő elérhetőségének javítása, illetve azok határokon átnyúló cseréjének fokozása a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek számára. A marrákési szerződés előírja a szerződő feleknek, hogy a szerzői és szomszédos jogok tekintetében alkalmazzanak kivételeket és korlátozásokat egyes művek és más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhető formátumú példányainak előállítására és terjesztésére, valamint az említett példányok határokon átnyúló cseréjére vonatkozóan. A marrákési szerződés Unió általi megkötése szükségessé teszi az uniós jog kiigazítását annak érdekében, hogy kötelező és harmonizált kivételt biztosítson az említett szerződés hatálya alá tartozó felhasználási módok, művek és kedvezményezett személyek tekintetében.
- (5) Az Európai Unió Bíróságának 3/15. sz. véleménye ⁽²⁾ értelmében a marrákési szerződésben a szerzői és szomszédos jogok tekintetében egyes művek és más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhető formátumú példányainak előállítására és terjesztésére vonatkozóan előírt kivételeket vagy korlátozásokat a 2001/29/EK irányelv által harmonizált területen kell végrehajtani.
- (6) Ez az irányelv azon kötelezettségeket hajtja végre, amelyeknek az Unió a marrákési szerződés értelmében harmonizált módon eleget kell, hogy tegyen annak biztosítása érdekében, hogy a megfelelő intézkedések alkalmazása a belső piac egészében következetes legyen. Ennek az irányelvnek ezért rendelkeznie kell egy kötelező kivétellel az uniós jog által harmonizált és a marrákési szerződés hatálya alá tartozó felhasználási módok és művek szempontjából releváns jogok tekintetében. E jogok közé tartoznak különösen a többszörözéshez, a nyilvánossághoz közvetítéshez, a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételhez, a terjesztéshez és a haszonkölcsönzéshez fűződő, a 2001/29/EK, a 2006/115/EK és a 2009/24/EK irányelvben foglalt jogok, valamint a 96/9/EK irányelvben foglalt megfelelő jogok. Mivel a marrákési szerződés által előírt kivételek vagy korlátozások hatálya kiterjed az audio formátumú művekre, például a hangoskönyvekre is, az ezen irányelvben foglalt kötelező kivételt a szomszédos jogokra is alkalmazni kell.
- (7) Ezen irányelv a vakokra és azokra a személyekre vonatkozik, akiknek látáskárosodása nem javítható olyan mértékben, hogy látásfunkciójuk lényegében megegyezzen az említett károsodással nem küzdő személyek látásfunkciójával, valamint az érzékelési vagy olvasási nehézséggel, többek között a diszlexiával vagy bármely egyéb tanulási nehézséggel küzdő személyekre, akik ennek következtében képtelenek nyomtatott műveket az említett nehézséggel nem küzdő személyekkel lényegében megegyező módon olvasni, továbbá azokra, akik testi fogyatékoság miatt képtelenek könyvet tartani vagy lapozni, vagy az olvasást rendes esetben lehetővé tevő mértékben a szemükkel fókuszálni, illetve azt mozgatni, amennyiben e károsodás, nehézség vagy fogyatékoság miatt a szóban forgó személyek képtelenek nyomtatott műveket az ilyen károsodással, nehézséggel vagy fogyatékosággal nem küzdő személyekkel lényegében megegyező módon olvasni. Ezért ezen irányelv célja, hogy javítsa a könyvek, többek között elektronikus könyvek, folyóiratok, újságok, magazinok vagy egyéb jellegű írásos formában lévő művek, jelrendszer alapú alkotások – beleértve a kottát –, és más – akár analóg vagy digitális, audio formátumban, online vagy offline megjelentetett – nyomtatott anyagok olyan formátumokban történő elérhetőségét, amelyek az említett műveket és más teljesítményeket lényegében ugyanolyan akadálymentessé teszik a szóban forgó személyek számára, mint a károsodással, nehézséggel vagy fogyatékosággal nem küzdő személyek számára. A hozzáférhető formátumok közé tartozik például a Braille-írás, a nagyított betűs nyomtatás, az adaptált elektronikus könyvek, a hangoskönyvek és a rádiós műsorszolgáltatás.
- (8) Az ezen irányelvben foglalt kötelező kivételnek emellett korlátoznia is kell a többszörözési jogot annak érdekében, hogy lehetővé tegye a műnek vagy más teljesítménynek a kedvezményezett személyek számára hozzáférhető formátumú példány előállításához szükséges módosítását, konvertálását, illetve adaptálását. Ez kiterjed az információ navigációs funkció biztosítására is a hozzáférhető formátumú példányokban. Továbbá azokra a változtatásokra is kiterjed, amelyekre olyan esetekben lehet szükség, amikor egy mű vagy más teljesítmény formátuma már elérhető bizonyos kedvezményezett személyek számára, más kedvezményezett személyek számára azonban nem, eltérő, vagy eltérő fokú károsodás, nehézség vagy fogyatékoság miatt.
- (9) Az ezen irányelvben megállapított, megengedett felhasználási módok közé kell, hogy tartozzon a hozzáférhető formátumú példányok előállítása a kedvezményezett személyek vagy az ő érdekeiket szolgáló olyan jogosított szervezetek – akár közjogi, akár magánjogi szervezetek, különösen könyvtárak, oktatási intézmények vagy más nonprofit szervezetek – által, amelyek egyik fő tevékenysége, intézményi kötelezettsége vagy közérdekű feladatának része a nyomtatott szöveget fogyatékoságuk miatt használni képtelen személyek szolgálata. Az ezen irányelvben meghatározott felhasználási módoknak magukban kell foglalniuk a hozzáférhető formátumú

⁽¹⁾ A Tanács 2014/221/EU határozata (2014. április 14.) a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrákési szerződésnek az Európai Unió nevében történő aláírásáról (HL L 115., 2014.4.17., 1. o.).

⁽²⁾ A Bíróság 2017. február 14-i, 3/15. sz. véleménye, ECLI:EU:C:2017:114, 112. pont.

példányoknak a kedvezményezett személyek kizárólagos használatára olyan természetes személy által történő előállítását is, aki ezt egy kedvezményezett személy megbízásából teszi, illetve aki segítséget nyújt az ilyen példányok előállításában egy kedvezményezett személynek. Hozzáférhető formátumú példányok csak olyan művekből vagy más teljesítményekből készülhetnek, amelyekhez a kedvezményezett személyek vagy jogosított szervezetek jogszerűen hozzáférnek. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a kivétel alkalmazását bármilyen módon akadályozó vagy korlátozó szerződéses rendelkezések ne rendelkezzenek joggalással.

- (10) Az ezen irányelvben meghatározott kivételnek lehetővé kell tennie a jogosított szervezetek számára, hogy az ezen irányelv hatálya alá tartozó művek és más teljesítmények hozzáférhető formátumú példányait előállítsák és online vagy offline terjesszék az Unión belül. Ezen irányelv nem írhatja elő a jogosított szervezetek számára ilyen példányok kötelező előállítását és terjesztését.
- (11) Annak biztosítása érdekében, hogy szerte a belső piacon elérhetőbbé váljanak a hozzáférhető formátumú példányok, lehetővé kell tenni, hogy a valamely tagállamban készült hozzáférhető formátumú példányok valamennyi tagállamban elérhetőek legyenek. Ez csökkentené az ugyanazon művek vagy más teljesítmények hozzáférhető formátumú példányainak előállításához szükséges megkettőzött munka iránti keresletet az Unióban, és ezáltal megtakarításokhoz és hatékonyságnöveléshez vezetne. Ennek az irányelvnek ezért biztosítania kell a jogosított szervezetek által bármely tagállamban előállított hozzáférhető formátumú példányok forgalmának és hozzáférhetőségének lehetőségét a kedvezményezett személyek és a jogosított szervezetek számára az egész Unióban. E határokon átnyúló csere előmozdítása és a jogosított szervezetek kölcsönös azonosításának és együttműködésének elősegítése érdekében ösztönözni kell az Unióban letelepedett jogosított szervezetek nevére és elérhetőségeire vonatkozó információk – ideértve a weboldalakat is, amennyiben rendelkezésre állnak – önkéntes megosztását. A tagállamoknak ezért a jogosított szervezetektől kapott információkat át kell adniuk a Bizottságnak. Mindez nem keletkeztet kötelezettséget a tagállamok számára a tekintetben, hogy ellenőrizzék ezen információk teljességét és helyességét, vagy azt, hogy az információk megfelelnek-e az ezen irányelvet átültető nemzeti jogoknak. A szóban forgó információkat a Bizottságnak egy uniós szintű központi információs hozzáférési ponton online elérhetővé kell tennie. Ez segítheti a jogosított szervezeteket, valamint a kedvezményezett személyeket és jogosultakat abban is, hogy további információért kapcsolatba lépjenek a jogosított szervezetekkel az ezen irányelvben és az (EU) 2017/1563 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽¹⁾ foglalt rendelkezésekkel összhangban. A fent említett központi információs hozzáférési pont kiegészíti a Szellemi Tulajdon Világszervezetének (WIPO) Nemzetközi Irodája által a marrakesi szerződés értelmében létrehozandó információs hozzáférési pontot, azzal a céllal, hogy nemzetközi szinten segítse a jogosított szervezetek azonosítását és együttműködését.
- (12) A hozzáférhető formátumú példányok elérhetőségének javítása, valamint a művek vagy más teljesítmények engedély nélküli terjesztésének megakadályozása érdekében a hozzáférhető formátumú példányok terjesztésével, nyilvánossághoz közvetítésével vagy nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tételével foglalkozó jogosított szervezeteknek teljesíteniük kell bizonyos kötelezettségeket.
- (13) A tagállamok által a jogosított szervezetekkel szemben támasztott engedélyezési vagy elismerési követelmények – például a kedvezményezett személyeknek való általános jellegű szolgáltatásnyújtással kapcsolatos követelmények – nem járhatnak olyan hatással, amely akadályozza az ezen irányelv fogalm meghatározása szerint jogosított szervezetnek minősülő szervezeteket abban, hogy az ezen irányelvben engedélyezett felhasználási módokat alkalmazzák.
- (14) Tekintettel az ezen irányelvben foglalt kivétel sajátos jellegére, annak különös hatókörére, valamint a kedvezményezettek jogbiztonsága érdekében a tagállamok számára nem szabad lehetővé tenni, hogy a kivétel alkalmazására vonatkozóan az ebben az irányelvben meghatározottaktól eltérő további követelményeket írjanak elő, mint például a hozzáférhető formátumú művek kereskedelmi forgalomban való rendelkezésre állásának előzetes vizsgálatát. A tagállamok számára csak azt szabad lehetővé tenni, hogy ellentételezési rendszereket hozzanak létre a művek vagy más teljesítmények jogosított szervezetek általi megengedett felhasználásaira vonatkozóan. A kedvezményezett személyekre háruló terhek, a hozzáférhető formátumú példányok határokon átnyúló terjesztése előtti akadályok és a jogosított szervezetekre háruló túlzott követelmények elkerülése érdekében korlátozni kell a tagállamok ilyen ellentételezési rendszerek létrehozására vonatkozó lehetőségét. Ebből adódóan az ellentételezési rendszerek nem írhatnak elő fizetési kötelezettséget a kedvezményezett személyek számára. E rendszerek kizárólag az ilyen ellentételezési rendszert előíró tagállam területén letelepedett jogosított szervezetekre vonatkozhatnak, és nem írhatnak elő fizetési kötelezettséget más tagállam vagy a marrakesi szerződésben részes harmadik országok területén letelepedett jogosított szervezetek részére. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy ezen ellentételezési rendszerekből adódóan a hozzáférhető formátumú példányok határokon átnyúló cseréje – többek között az ellentételezés formája és lehetséges mértéke tekintetében – ne legyen terheesebb, mint nem

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1563 rendelete (2017. szeptember 13.) a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő egyes művek és más teljesítmények hozzáférhető formátumú példányainak a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló, határokon átnyúló, az Unió és harmadik országok közötti cseréjéről (lásd e Hivatalos Lap 1. oldalát).

határokon átnyúló helyzetekben. Az ellentételezés mértékének meghatározásakor kellően figyelembe kell venni a jogosított szervezetek tevékenységének nonprofit jellegét, ezen irányelv közérdekű célkitűzéseit, a kivétel kedvezményezettjeinek érdekét, a jogosultakat érő esetleges kárt és a hozzáférhető formátumú példányok határokon átnyúló terjesztésének szükségességét. Figyelembe kell venni továbbá minden egyes eset sajátos, az adott hozzáférhető formátumú példány előállításából fakadó körülményeit. Ha a jogosultat érő kár csak minimális, ellentételezés fizetésére vonatkozó kötelezettség nem keletkezhet.

- (15) A személyes adatok ezen irányelv szerinti kezelése során tiszteletben kell tartani az alapvető jogokat, ideértve a Charta 7. és 8. cikke szerinti, a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez fűződő jogot, és elengedhetetlen, hogy az ilyen adatkezelés megfeleljen a személyes adatok kezelését szabályozó 95/46/EK ⁽¹⁾ és 2002/58/EK ⁽²⁾ európai parlamenti és tanácsi irányelveknek is, tekintettel arra, hogy az adatkezelést ezen irányelv keretei között és a tagállamok illetékes hatóságai, különösen a tagállamok által kijelölt független hatóságok felügyelete alatt a jogosított szervezetek is elvégezhetik.
- (16) Az UNCRPD – amelynek az Unió részes fele – biztosítja a fogyatékossgal élő személyek jogát az információhoz és oktatáshoz való hozzáféréshez, valamint a kulturális, gazdasági és társadalmi életben másokkal azonos alapon való részvételhez. Az UNCRPD előírja az egyezményben részes feleknek, hogy a nemzetközi joggal összhangban minden szükséges lépést tegyenek annak biztosítására, hogy a szellemi tulajdonjogokat védő jogszabályok ne jelentsenek észszerűtlen vagy megkülönböztetést eredményező akadályt a fogyatékossgal élő személyek kulturális anyagokhoz történő hozzáféréseivel szemben.
- (17) A Charta értelmében tilos a megkülönböztetés valamennyi formája, közöttük a fogyatékossgal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekben való részesülésre.
- (18) Ezen irányelv elfogadásával az Unió célja annak biztosítása, hogy a kedvezményezett személyek számára az egész belső piacon elérhetőek legyenek hozzáférhető formátumokban a könyvek és más nyomtatott anyagok. Ennek megfelelően ez az irányelv egy nélkülözhetetlen első lépés afelé, hogy javuljon a művek hozzáférhetővé tétele a fogyatékossgal élő személyek számára.
- (19) A Bizottságnak az ezen irányelv hatályán kívül eső művek és más teljesítmények hozzáférhető formátumokban történő elérhetőségével kapcsolatos helyzetet is értékelnie kell, továbbá azt, hogy ezek milyen mértékben elérhetőek az egyéb fogyatékossgal élő személyek számára. A Bizottságnak szorosan figyelemmel kell kísérnie a helyzetet e tekintetben. Szükség esetén a Bizottság által előterjesztett jelentés alapján megfontolás tárgyát képezheti ezen irányelv hatályának módosítása.
- (20) A tagállamok számára továbbra is lehetővé kell tenni, hogy kivételt vagy korlátozást állapítsanak meg a fogyatékossgal élő személyek javára olyan esetekben, amelyek nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá, így különösen az ezen irányelv hatályán kívül eső művek és más teljesítmények, valamint fogyatékossgal élő személyek tekintetében, a 2001/29/EK irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján. Ez az irányelv nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy kivételeket vagy korlátozásokat állapítsanak meg azon jogok tekintetében, amelyeket az uniós szerzői jogi keret nem harmonizál.
- (21) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és figyelembe veszi különösen a Chartában és az UNCRPD-ben elismert alapelveket. Ezt az irányelvet e jogokkal és elvekkel összhangban kell értelmezni és alkalmazni.
- (22) A marrákési szerződés előír bizonyos kötelezettségeket a hozzáférhető formátumú példányoknak az Unió és a szerződésben részes harmadik országok közötti cseréje tekintetében. Az említett kötelezettségek teljesítése érdekében hozott uniós intézkedéseket az (EU) 2017/1563 rendelet tartalmazza, amelyet ezen irányelvvvel együtt kell értelmezni.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 95/46/EK irányelve (1995. október 24.) a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról (HL L 281., 1995.11.23., 31. o.). A 95/46/EK irányelvet 2018. május 25-től hatályon kívül helyezi és annak helyébe lép a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/58/EK irányelve (2002. július 12.) az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről (Elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) (HL L 201., 2002.7.31., 37. o.).

- (23) Mivel ezen irányelv célját, nevezetesen azt, hogy az Unióban hozzáférhetőbbé váljanak a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő művek és más teljesítmények a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek számára, a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban az intézkedés terjedelme és hatása miatt e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (24) A tagállamoknak és a Bizottságnak a magyarázó dokumentumokról szóló, 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatával⁽¹⁾ összhangban a tagállamok vállalták, hogy az átültető intézkedéseikről szóló értesítéshez indokolt esetben egy vagy több olyan dokumentumot mellékelnek, amely megmagyarázza az irányelv elemei és az azt átültető nemzeti jogi eszközök megfelelő részei közötti kapcsolatot. Ezen irányelv tekintetében a jogalkotó úgy ítéli meg, hogy ilyen dokumentumok átadása indokolt,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Tárgy és hatály

Ezen irányelv célja a szerzői és szomszédos jogokra alkalmazandó uniós jog további harmonizációja a belső piac keretében, az egyes műveknek és más teljesítményeknek a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló, a jogosult engedélye nélküli felhasználási módjaira vonatkozó szabályok megállapítása révén.

2. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

1. „mű vagy más teljesítmény”: bármely médiumon, akár audio – például hangoskönyv –, akár digitális formátumban megjelent vagy a nyilvánosság számára jogszerűen egyéb módon hozzáférhetővé tett, szerzői vagy szomszédos jogi védelemben részesülő könyv, folyóirat, újság, magazin vagy egyéb jellegű írásos formában lévő mű, jelrendszeralapú alkotás – beleértve a kottát –, és a kapcsolódó illusztrációk;
2. „kedvezményezett személy”, tekintet nélkül bármely más fogyatékoságra az a személy, aki:
 - a) vak;
 - b) akinek látáskárosodása nem javítható olyan mértékben, hogy látásfunkciója lényegében megegyezzen az ilyen károsodással nem küzdő személyek látásfunkciójával, és aki ennek következtében képtelen nyomtatott műveket az ilyen károsodással nem küzdő személyekkel lényegében megegyező módon olvasni;
 - c) érzékelési vagy olvasási nehézséggel küzd, és aki ennek következtében képtelen nyomtatott műveket az ilyen nehézséggel nem küzdő személyekkel lényegében megegyező módon olvasni; vagy
 - d) testi fogyatékoság miatt egyébként képtelen könyvet tartani vagy lapozni, valamint az olvasást rendes esetben lehetővé tevő mértékben szemével fókuszálni, illetve azt mozgatni;
3. „hozzáférhető formátumú példány”: a mű vagy más teljesítmény eltérő módon előállított vagy eltérő formátumban lévő példánya, amely a kedvezményezett személyek számára a művet vagy más teljesítményt hozzáférhetővé teszi, többek között lehetővé téve, hogy a kedvezményezett személy a 2. pontban említett valamely károsodással, nehézséggel vagy fogyatékosággal nem küzdő személyekhez hasonlóan, azonos kényelem mellett férjen hozzá a műhöz vagy más teljesítményhez;
4. „jogosított szervezet”: valamely tagállam által, a kedvezményezett személyek számára nonprofit alapon oktatás, speciális képzés, akadálymentesített olvasási lehetőségek vagy információkhoz való hozzáférés biztosítására jogosított vagy elismert szervezet. Ide tartoznak azok a közintézmények és nonprofit szervezetek is, amelyek ugyanezen szolgáltatásokat egyik fő tevékenységükként, intézményi kötelezettségükként vagy közérdekű feladataik ellátása keretében nyújtják a kedvezményezett személyek számára.

⁽¹⁾ HL C 369., 2011.12.17., 14. o.

3. cikk

Megengedett felhasználási módok

(1) A tagállamok kivételről rendelkeznek, amelynek értelmében nem szükséges a művön vagy más teljesítményen fennálló szerzői vagy szomszédos jog jogosultjának engedélye a 96/9/EK irányelv 5. és 7. cikkében, a 2001/29/EK irányelv 2., 3. és 4. cikkében, a 2006/115/EK irányelv 1. cikkének (1) bekezdésében, 8. cikkének (2) és (3) bekezdésében, valamint 9. cikkében, továbbá a 2009/24/EK irányelv 4. cikkében foglaltak szerint az alábbi célból szükséges cselekmények esetében:

- a) a kedvezményezett személy vagy a nevében eljáró személy a kedvezményezett személy kizárólagos használatára előállítsa valamely olyan műnek vagy más teljesítménynek, amelyhez a kedvezményezett személy jogszerűen hozzáfér, a hozzáférhető formátumú példányát; és
- b) a jogosított szervezet nonprofit alapon kedvezményezett személyek kizárólagos használatára hozzáférhető formátumú példányt állítson elő olyan műről vagy más teljesítményről, amelyhez a szervezet jogszerűen hozzáfér, vagy kedvezményezett személyek vagy más jogosított szervezetek számára hozzáférhető formátumú példányokat közvetítsen, tegyen hozzáférhetővé, terjesszen vagy adjon haszonkölcsönbe.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy valamennyi hozzáférhető formátumú példány tiszteletben tartja a mű vagy más teljesítmény integritását, figyelembe véve a mű vagy más teljesítmény eltérő formátumban való hozzáférhetővé tételéhez szükséges változtatásokat.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott kivétel kizárólag olyan különös esetekben alkalmazandó, amelyek nincsenek ellentétben a mű vagy más teljesítmény rendes felhasználásával, és indokolatlanul nem károsítják a jogosult jogos érdekeit.

(4) A 2001/29/EK irányelv 6. cikke (4) bekezdésének első, harmadik és ötödik albekezdése alkalmazandó az e cikk (1) bekezdésében meghatározott kivételre.

(5) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben biztosított kivétel tekintetében szerződés eltérően nem rendelkezhet.

(6) A tagállamok rendelkezhetnek arról, hogy az ezen irányelv értelmében engedélyezett felhasználási módokra, amennyiben ezeket a területükön letelepedett jogosított szervezetek gyakorolják, az ezen irányelvben meghatározott korlátokon belül ellentételezési rendszerek vonatkozzanak.

4. cikk

Hozzáférhető formátumú példányok a belső piacon

A tagállamok biztosítják, hogy a területükön letelepedett jogosított szervezetek bármely tagállamban letelepedett kedvezményezett személy vagy más jogosított szervezet javára végezhessek a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontjában említett cselekményeket. A tagállamok biztosítják továbbá, hogy a területükön letelepedett kedvezményezett személyek és jogosított szervezetek bármely tagállamban letelepedett jogosított szervezettől megszerezhessek vagy elérhessék a hozzáférhető formátumú példányokat.

5. cikk

A jogosított szervezetek kötelezettségei

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a 4. cikkben említett cselekményeket végző, területükön letelepedett jogosított szervezetek kialakítsák és kövessék saját gyakorlataikat annak biztosítása érdekében, hogy:

- a) kizárólag kedvezményezett személyek vagy más jogosított szervezetek számára terjesszék, közvetítsék, illetve csak azok számára tegyék hozzáférhetővé a hozzáférhető formátumú példányokat;
- b) megtegyék a megfelelő lépéseket a hozzáférhető formátumú példányok engedély nélküli többszörözésének, terjesztésének, nyilvánosságához közvetítésének és nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételének visszaszorítása érdekében;
- c) a műveket vagy más teljesítményeket, továbbá azok hozzáférhető formátumú példányait kellő gondossággal kezeljék, és erről nyilvántartást vezessenek; és
- d) adott esetben a weboldalaikon, vagy más online, illetve offline csatornákon keresztül közvétegyék és frissítsék az a)–c) pontban megállapított kötelezettségek általuk történő teljesítésének módjára vonatkozó információkat.

A tagállamok biztosítják, hogy az első albekezdésben említett gyakorlatok kialakítása és követése a 7. cikkben említett, a kedvezményezett személyek személyes adatainak kezelésére vonatkozó szabályok teljes mértékű tiszteletben tartása mellett történjen.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a 4. cikkben említett cselekményeket végző, területükön letelepedett jogosított szervezetek kérelem alapján hozzáférhető módon a kedvezményezett személyek, más jogosított szervezetek vagy jogosultak rendelkezésére bocsássák a következő információkat:

- a) azon művek vagy más teljesítmények jegyzéke, amelyek hozzáférhető formátumú példányaival rendelkeznek, és az elérhető formátumok; valamint
- b) azon jogosított szervezetek neve és elérhetősége, amelyekkel a 4. cikk alapján a hozzáférhető formátumú példányok cseréjét folytatják.

6. cikk

Átláthatóság és információcsere

(1) A tagállamok arra ösztönzik a területükön letelepedett, és az ezen irányelv 4. cikkében és az (EU) 2017/1563 rendelet 3. és 4. cikkében említett cselekményeket végző jogosított szervezeteket, hogy önkéntes alapon közöljék velük nevüket és elérhetőségüket.

(2) A tagállamok az (1) bekezdés alapján hozzájuk eljuttatott információkat a Bizottság rendelkezésére bocsátják. A Bizottság ezeket az információkat egy központi információs hozzáférési ponton online nyilvánosan hozzáférhetővé teszi és naprakészen tartja.

7. cikk

A személyes adatok védelme

A személyes adatok kezelését ezen irányelv keretében a 95/46/EK és a 2002/58/EK irányelvnek megfelelően kell végezni.

8. cikk

A 2001/29/EK irányelv módosítása

A 2001/29/EK irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontja helyébe a következő szöveg lép:

- „b) fogyatékos személyek érdekében történő, a fogyatékoságukkal közvetlenül összefüggő, nem kereskedelmi jellegű felhasználás, az adott fogyatékoság által indokolt mértékben, az (EU) 2017/1564 európai parlamenti és tanácsi irányelv (*) értelmében fennálló tagállami kötelezettségek sérelme nélkül;

(*) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1564 irányelve (2017. szeptember 13.) a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő egyes műveknek és más teljesítményeknek a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló egyes megengedett felhasználási módjairól, valamint az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK irányelv módosításáról (HL L 242., 2017.9.20., 6. o.)”

9. cikk

Jelentés

A Bizottság 2020. október 11-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak arról, hogy a belső piacon milyen mértékben érhető el hozzáférhető formátumokban a 2. cikk 1. pontjában meghatározottaktól eltérő művek és más teljesítmények a kedvezményezett személyek számára, és milyen mértékben érhető el a hozzáférhető formátumú művek és más teljesítmények a 2. cikk 2. pontjában meghatározottaktól eltérő fogyatékosokkal élő személyek számára. A jelentés figyelembe veszi a vonatkozó technológia fejlődését, és értékeli, hogy indokolt-e ezen irányelv hatályának kiterjesztése a más típusú művekhez vagy más teljesítményekhez való hozzáférés javítása és az ezen irányelv hatályán kívül eső fogyatékosággal küzdő személyek hozzáféréseinek javítása érdekében.

10. cikk

Felülvizsgálat

(1) 2023. október 11-ig a Bizottság elvégzi ezen irányelv értékelését, és főbb megállapításait egy jelentésben az Európai Parlament, a Tanács, valamint az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elé terjeszti, adott esetben az ezen irányelv módosítására irányuló javaslatok kíséretében. Az értékelés többek között megvizsgálja, hogy a tagállamok által a 3. cikk (6) bekezdése alapján létrehozott ellentételezési rendszerek milyen hatást gyakorolnak a hozzáférhető formátumú példányok kedvezményezett személyek általi elérhetőségére és azok határokon átnyúló cseréjére. A Bizottság jelentése figyelembe veszi az érintett civil társadalmi szereplők és nem kormányzati szervezetek, közöttük a fogyatékos-sággal élő személyek, valamint az idős személyek képviselőit ellátó szervezetek véleményét.

(2) A tagállamok a Bizottság rendelkezésére bocsátják az e cikk (1) bekezdésében említett jelentés, valamint a 9. cikkben említett jelentés elkészítéséhez szükséges információkat.

(3) Ha egy tagállamnak alapos indoka van úgy vélni, hogy ezen irányelv végrehajtása jelentős hátrányt okozott a kedvezményezett személyek számára a hozzáférhető formátumú művek vagy más teljesítmények kereskedelmi forgalomban való rendelkezésre állásában, az ügyet a vonatkozó bizonyítékokkal alátámasztva a Bizottság figyelmébe ajánlhatja. A Bizottságnak e bizonyítékokat figyelembe kell vennie az (1) bekezdésben említett jelentés készítése során.

11. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2018. október 11-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

12. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

13. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, 2017. szeptember 13-án.

az Európai Parlament részéről

az elnök

A. TAJANI

a Tanács részéről

az elnök

M. MAASIKAS